

Türkiye’de Ekoturizm Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2000-2020)

Investigation of Postgraduate Thesis on Ecotourism in Turkey (2000-2020)

Abdurrahman DİNÇ¹, Hamdi KARAKÖK²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi,
Turizm Fakültesi, Konya, Türkiye
²Necmettin Erbakan Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya,
Türkiye

ORCID:

A.D.: 0000-0002-75396084

H.K.: 0000-0002-9554-8962

Corresponding Author :

Abdurrahman Dinç

Email: a.dinc@erbakan.edu.tr

Citation: Dinç, A. ve Karakök, H. (2021). Türkiye’de ekoturizm alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000-2020). *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11 (1): 241-255.

Submitted: 28.02.2021

Accepted: 31.03.2021

Özet

Son yıllarda turistlerin değişen beklenti ve istekleri, artan çevre koramca anlayış ve çevre duyarlılığı yanı sıra turistlerin doğa ile baş başa olma, ekosistemi anlama, öğrenme ve tecrübe etme yönünde değişen motivasyonları doğa turizmi, ekoturizm gibi alternatif turizm türlerinin gelişmesi ile sonuçlanmıştır. Ayrıca, son dönemde yaşanan pandemi, insanların kitle turizmi yerine alternatif turizm türlerine yönelmesine neden olmuş, böylece, ekoturizmin önemi de artmıştır. Bu bağlamda ilgili alan yazında da ekoturizm ile ilgili yayınlarda da artış meydana gelmiştir. Özellikle üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programlarında yapılan tezlerde ekoturizme yönelik çalışmalarda artış gözlenmektedir. Bu çalışmada YÖK tez bankasında kayıtlı olan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiş, tezlerin türleri, çalışma sahaları ve konuları nitel araştırma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Turizm, Ekoturizm, Lisans üstü tezleri.

Abstract

Since tourism, which is among the fastest growing sectors in the world, has an important place both in terms of income source and promotion, countries have entered into different searches in tourism. Many alternative tourism types that reflect the identity of a country or a city have started to emerge for the continuity of tourism products, change in human needs and expectations and sustainable tourism. Especially with the recent pandemic period, people have turned to alternative tourism instead of mass tourism and the importance of ecotourism has increased in this direction. In this context, ecotourism has been included in the theses made especially in the graduate and doctoral programs of universities and studies have been carried out in this direction. The importance of these studies is to consider and examine the regions that are working areas in terms of ecotourism. In this study, master’s and doctoral theses registered in YÖK’s thesis bank were examined. The types, fields and subjects of the theses are discussed and shown in tables. The relevant literature review, which is a qualitative research method, was conducted as a data collection tool.

Keywords: Tourism, Ecotourism, Post graduate thesis dissertations.

1. GİRİŞ

Dünyanın son yıllarda önemli sektörlerinden biri olan turizm, ülkelerin ekonomisine büyük katkılar sağlayan bir sektör haline gelmiştir. Turizm ülkeler açısından hem maddi hem de sosyal ve kültürel kalkınmayı sağlayan önemli bir sektördür. Bununla birlikte turizm özellikle de kitle turizmi doğal ve kültürel çevre üzerinde dikkate değer bir tahribat yaratmaktadır. Bu bağlamda; turizmin yaratıcı kaynaklarını oluşturan doğal, kültürel ve tarihi değerlerin bozulmasına, tarihi alanların, kültür varlıklarının yok olma tehlikesine karşı alternatif olarak ortaya çıkan sürdürülebilir yaklaşımlardan biri “ekoturizmdir.” Özellikle 1960’lı yıllardan günümüze kadar etkin olarak varlığını sürdüren kitle turizmi; doğal kaynakların yanlış kullanımı, doğal kaynakların ve kıyı alanlarının tahrip ya da yok olması, kültürel ve tarihi mirasların yok olma tehlikesi gibi faktörler insanları alternatif turizm arayışlarına yöneltmiştir.

Turizmin vazgeçilmezi olan 3 S (güneş, deniz, kum)’in popülaritesini zamanla kaybetmesi, gelişim hızının yavaşlaması ve insanların daha çok doğa ile iç içe olabilecekleri, yıl boyunca yapabilecekleri aktiviteleri kapsayan, daha az sayıda kişinin katıldığı doğa, kültürel ve tarihi doku içerisinde yapılabilen ekoturizm son yıllarda daha çok talep görmeye başlamıştır. Kitle turizmine tepki ve bir alternatif turizm olarak görülen ekoturizm 1990’lı yıllardan itibaren gelişmeye başlamıştır. Kırsal ve kültürel değerlerin korunmasını ve turizm gelirlerinden yerel halkın öncelikli yararlanmasını amaçlayan ekoturizm, hassas doğal ve kültürel alanlarda koruma kullanma dengesi içerisinde geliştirilebilecek ve uygulanabilecek en uygun turizm türü olarak ifade edilmekte ve uygulanmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1960-1990 yılları arasında etkin olan kitle turizmi doğal kaynakların yanlış kullanılmasının bir sonucu olarak, tarihi ve kültürel mirasa zarar vermeye başlamış, özellikle kıyı alanlarındaki yoğunluk turizm sektöründe farklı anlayışlara neden olmuş, alternatif ve sürdürülebilir turizm türlerine ağırlık verilmeye başlanmıştır. Turizmin destinasyonun sosyal, kültürel ve fiziksel çevresi üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi en aza indirebileceği düşünülerek ekoturizm, önem kazanmaya başlamış ve ülkeler turizm politikalarını turizmin sürdürülebilir gelişimi yönünde revize etmeye ve planlamaya başlamıştır. Sürdürülebilirlik, ekolojik, ekonomik ve sosyal açıdan yaşanılabilir ve devamı mümkün olan bir dünyayı gelecek nesillere bırakmayı ifade eden bir kavramdır. Collin (2004) sürdürülebilirliği; bugünün ihtiyaçlarını karşılarken doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakmak için yapılan faaliyetler olarak tanımlamaktadır. Sürdürülebilirlik ilkelerinin turizme uyarlanmasını ifade eden sürdürülebilir turizm ise; genellikle küçük ölçekli, politika kararlarında yerel halkın katılımına saygı duyan ve kültürel ve çevresel etkilere duyarlı bir turizm çeşididir (Kuter ve Ünal, 2009). Son yıllarda dünyadaki değişimler turizmdeki 3s (deniz, güneş, kum) anlayışı yerine eğlence, eğitim, çevre etmenlerinde hassas bir anlayışa sahip olmak ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerinde ağırlık verilmesine neden olmuştur.

Sürdürülebilir bir turizm ve ekoturizm ancak; çevresel ve ekolojik anlamda sürdürülebilir, ekonomik anlamda uygulanabilir ve sosyal anlamda ise kabul edilebilir özelliklere bağlı olarak çevreci bir yönetim ve planlamalarla gerçekleştirilir (Kuter ve Ünal, 2009).

Günümüze kadar ekoturizmin farklı tanımlamaları yapılmış, IUCN ekoturizmi; “geçmiş ve gelecekteki kültürel özelliklerin her birine eşlik ederek düşük ziyaretçi etkisi ile korumayı geliştiren, yerel halkın aktif sosyo-ekonomik katılımına olanak tanıyan, doğadan zevk almak ve doğanın değerini anlamak amacıyla doğal alanda yapılan çevresel açıdan sorumlu seyahat” olarak tanımlamıştır. WWF tarafından ise ekoturizm “vahşi doğa çevresinde doğal çevreye en az etkide

bulunan ve bu arada yerel topluluklara ekonomik fayda sağlayan turizm türü” olarak tanımlanmıştır.

Ekoturizmin farklı tanımları yapılmış olsa 1996 Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN)'nin yapmış olduğu tanım kabul görmektedir. Bu tanıma göre; ekoturizm: “Yerel halka fayda yaratan, halkın aktif sosyo-ekonomik katılımını sağlayan, düşük düzeyde olumsuz ziyaretçi etkisine neden olan ve korumayı geliştiren, doğanın değerini anlamak ve zevkine varmak için nispeten bozulmamış doğa alanlarda yapılan, çevre açısından duyarlı seyahat ve ziyaret” olarak tanımlanmıştır. 2002'de Dünya Ekoturizm zirvesinde ise ekoturizm ortak bir karar ile şu şekilde tanımlanmıştır: ‘Yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım.’

Farklı kaynakların ve kuruluşlar evrensel bir ekoturizm kavramı üzerinde hemfikir olmamasına rağmen ekoturizmin özelliklerinde ortak kanıya varılmıştır. Bu doğrultuda ekoturizmin özelliklerini WTO (2009) şu şekilde sıralamaktadır:

- Turistlerin temel motivasyonunun; doğal alanlarda yaygın olan geleneksel kültürlerin yanında, doğayı gözlemlemek ve doğanın değerini bilmek olduğu doğa temelli tüm turizm çeşitleridir.
- Eğitim ve yorumlama özellikleri içerir.
- Doğal ve sosyo kültürel çevre üzerindeki olumsuz etkileri azaltır.
- Doğal alanları korur.

UNESCO tarafında belirtilen özellikleri ise şu şekildedir:

- Ekoturizm, pozitif çevre ahlakını ve katılımcıların çevreye duyarlı bilinçli davranışlarını teşvik etmelidir.
- Ekoturizm, doğal kaynakları tahrip etmez ya da doğal çevre sürecine müdahale etmez.
- Ekoturizm, dışsal değerlerden ziyade içsel değerlere yoğunlaşır.
- Ekoturist çevrenin kendi koşullarını kabul eder, çevrenin kendi rahatlığı için değiştirilmesini beklemez.
- Ekoturizm, yaban hayatı ve doğal çevreye fayda sağlamalıdır.
- Çevre ve ekolojik fonksiyonlar esasen turizm tarafından rahatsız edilmeden korunur.
- Ekoturizm, doğal çevreyle ilgili ilk elden tecrübe kazandırır.
- Filmler ve hayvanat bahçeleri ekoturizm açısından deneyim oluşturmazlar.
- Ekoturizm, fiziksel başarı veya macera arayışından çok eğitim ve/veya hayranlık kriterleri ile ölçülen bir memnuniyet beklentisine sahiptir.
- Ekoturizmin, yüksek bilgi ve tecrübeye dayanan bir boyutu vardır.

Ekoturizmde; kitle turizminden farklı olarak daha az sayıda turistle belli bir dönemde veya mevsimde değil yıl boyunca süren faaliyetlere katılmak, doğal çevreye yapılan baskıyı azaltarak, verilen zararı onarmak değil hiç zarar vermemek politikası temelinde hareket etmek ve uzun vadeli ekonomik kalkınma sağlamak ön plandadır. Dolayısı ile burada temel amaç, doğada daha az ayak izi bırakmak, çevresel bozulmaları önlemek ve yerel halkın kalkınmasını sağlamaktır.

WTO (2009): göre ekoturizmin amaçları ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Turizmin doğal ve geleneksel çevreye verdiği tahribatın en alt düzeye indirilmesi,
- Turistlere ve yerel halka doğanın ve geleneksel sosyo-kültürel çevrenin korunmasına yönelik eğitim verilmesi,
- Turizmin yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan, yerel yönetim ve halkla işbirliği içinde gelişen sorumlu bir ticaret olarak özendirilmesinin sağlanması,

- Koruma kapsamındaki (doğal ve sosyo kültürel) alanların yönetimi için kaynak ayrılması,
- Turizmin olumsuz etkisinin en alt düzeye indirilmesi amacıyla sosyo-kültürel ve doğal çevreye yönelik uzun vadeli takip ve değerlendirme programlarının desteklenmesi,
- Turizmin yerel halkın geçimine katkıda bulunmasını sağlayacak şekilde geliştirilmesinin temini,
- Turizmin gelişiminin yörenin sosyal ve çevresel kapasitesini artıracak şekilde gelişmesinin temini,
- Çevreyle uyumlu, doğal ve geleneksel sosyo-kültürel yaşamla iç içe geçen, yöresel bitki örtüsünü ve yaban hayatını koruyan turizmin alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi.

Ekoturizm aktiviteleri şu şekilde sıralanabilir:

- Yayla gezintileri
- Kuş gözlemciliği (Ornitoloji)
- Foto safari
- Yaban hayati gözlemciliği
- Sportif olta balıkçılığı
- Bisiklete binme
- Scuba-diving/ su altı dalış
- Çiftlik faaliyetleri
- Botanik gözlemciliği
- Kamp karavan faaliyetleri
- Mağaracılık
- Trekking
- Dağcılık
- Akarsu / rafting faaliyetleri
- Kayak
- Yamaç paraşütü
- Binicilik –atlı doğa yürüyüşü.

Dünya genelinde ekoturizmin gelişimi ve büyümesi üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde; UNEP’in yaptığı araştırma doğrultusunda turizm faaliyetleri sıralamasında ekoturizmin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. WTO’nun yapmış olduğu araştırmalara göre; ekoturizme katılan turist sayısı dikkate alındığında bu sayının her geçen gün artış kaydettiği, diğer turizm türlerine katılan turist harcamaları ile kıyaslandığında; ekoturistlerin diğer turistlere göre 5 kat daha fazla harcama yaptıkları ve ekoturist sayısının ortalama %20 arttığı belirlenmiştir (Ankaya vd., 2018:69).

Ekoturizm talebi yaratan kaynaklar kısmen veya hiç bozulmamış, özelliklerini kaybetmemiş, doğal, biyolojik ve sosyo-kültürel değerlere sahip alanlardır. Demir ve Çevirgen (2006), ekoturizme yönelik motivasyonların en önemlilerini şu şekilde sıralamışlardır:

- Tropik ormanlar, vahşi yaşam ve bozulmamış alanlar, göller, nehirler, dağlar, okyanus, bölgesindeki deneyimler.
- Kuşlar, ağaçlar, yaban bitkileri ve memelilerle ilgili deneyimlerdir.

Önemli bir turizm ülkesi olan Türkiye ekoturizm açısından eşsiz kaynaklara sahiptir. Örneğin; kuş göç yolları üzerinde (ki dünyadaki en önemli üç kuş göç yolunun iki tanesi; batı palearktik ve Afrika göç yolları ülkemizden geçmektedir) bulunan ülkemizde 420 kuş türü gözlemlenebilmektedir. Ayrıca, Türkiye 3 bin tanesi endemik olan 9 bin tür bitki ile 40 bin hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır (Özkazanç ve Özay, 2019:79). Bu zenginlik ekoturizmin gelişmesi

bakımında ÷lkemize önemli bir avantaj sağlamaktadır. 1990'lı yıllarda Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından başlatılan turizmin çeşitlendirilmesi politikası çerçevesinde ekoturizm hızlı bir gelişme göstermiştir.

Nitekim, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan 2023 Türkiye Turizm Stratejisinde turizmin çeşitlendirilmesine ve sürdürülebilir gelişimine önem verilmiş ve ekoturizme Zonguldak, Bolu, Bartın, Kastamonu ve Sinop illerini de içine alan bölgede, Antalya'nın iç kesimlerine doğru olan doğu kısmı, Torosların eteklerinde yer alan Antalya ve Mersin birleştiği kesimler ve GAP koridoru ile Kış Koridorunu içine alan "GAP Ekoturizm koridoru "geliştirilmek üzere öncelik verilmiştir.

Ülkemizde ekoturizm doğrultusunda;

Yayla turizmi, bisiklet turları, ornitoloji (kuş gözleme) turizmi, foto safari, akarsu sporları (kano-rafting) agro-turizm (çiftlik turizmi), botanik (bitki inceleme) turizmi, atlı doğa yürüyüşü, kamp-karavan turizmi, mağara turizmi, dağ turizmi ve doğa yürüyüşü, gibi faaliyetler yapılmaktadır.

3. METODOLOJİ

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de ekoturizm konusunda geçmişten günümüze kadar yapılmış olan lisansüstü tezleri çeşitli yönleri ile incelemektir. Bu amaç doğrultusunda YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) ulusal tez merkezi üzerinden farklı ana bilim dallarında bu konuda yapılmış olan lisansüstü tezlere ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında 2000 ve 2020 yılları arasında yapılan ekoturizmi konu alan tezler incelenmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Ekoturizmi konu alan çalışmalara ilişkin yapılan tezlerin düzeylerine ve yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Ekoturizmi konu alan çalışmalara ilişkin yapılan tezler hangi üniversiteler (devlet ve vakıf) ve enstitülerde gerçekleştirilmiştir?
- Ekoturizmi konu alan çalışmalara ilişkin tezlerin çalışma sahaları nereler?
- Ekoturizmi konu alan çalışmalara ilişkin tezler hangi ana bilim dallarında yapılmıştır.
- Ekoturizm tezlerinin içerikleri ve odaklandıkları konular nelerdir?

Çalışmada nitel bir analiz yöntemi olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır

Çalışmada ekoturizmi konu alan YÖK tez merkezinde bulunan 111 güncel yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiştir.

4. BULGULAR

Türkiye'de yapılmış yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı, yazıldıkları üniversite ve enstitüler, çalışılan bölgeler, yapıldıkları ana bilim dalları ve konu dağılımları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Frekans	Tezlerin Türü	Yıl	Frekans	Tezlerin Türü
2000	1	Yüksek Lisans	2011	5	4Y.Lisans, 1 Doktora
2001	1	Yüksek Lisans	2012	3	1Y.Lisans, 2 Doktora
2002	1	Yüksek Lisans	2013	3	2Y.Lisans 1 Doktora
2003	3	2 Y. Lisans, 1 Doktora	2014	7	5 Y. Lisans 2 Doktora
2004	2	2 Yüksek Lisans	2015	9	7 Y. Lisans 2 Doktora
2005	2	2 Yüksek Lisans	2016	8	8 Yüksek Lisans
2006	5	3 Y. Lisans 2 Doktora	2017	6	5Y.Lisans 1 Doktora
2007	3	3 Yüksek Lisans	2018	16	13Y.Lisans 3 Doktora
2008	5	4 Y. Lisans, 1 Doktora	2019	14	13 Y. Lisans 1 Doktora
2009	4	3 Y. Lisans 1 Doktora	2020	7	7 Yüksek Lisans
2010	6	5 Y. Lisans 1 Doktora			
			F	%	
Toplam	111	Y. Lisans	92	82,88	
		Doktora	19	17,11	

2000 ve 2020 yılları arasında 88 adet yüksek lisans ve 19 adet doktora tezi yazılmıştır. Tablo 1 incelendiğinde; ekoturizm üzerine yazılan ilk tezin 2000 yılında hazırlandığı görülmektedir. 2020 yılının ilk 6 ayında yedi adet yüksek lisans tezi yazılmıştır. En fazla tez 2018 yılında yazılmış olup 3 doktora 13 yüksek lisans tezi olmak üzere toplamda 16 tez yapılmıştır. 2019 yılında da ekoturizm üzerine 13’ü yüksek lisans, 1’i doktora olmak üzere toplamda 14 tez yazılmıştır. Bu durum zaman içerisinde ekoturizm üzerine yazılan tez sayısının arttığını, ekoturizmin giderek popülerlik kazandığını göstermektedir.

Tablo 2. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitüler	Frekans	%
Sosyal Bilimler	46	41,44
Eğitim Bilimleri	2	1,8
Fen Bilimleri	63	56,7
Toplam	111	100

Yapılan tezlerin 45’i Sosyal bilimler enstitüsünde, 2’si Eğitim bilimleri enstitüsünde ve 60’ı Fen bilimleri enstitüsünde yapılmıştır. Sonuçlar, ekoturizm konusunda en fazla tezin fen bilimleri enstitüsünde yapıldığını göstermektedir.

Tablo 3. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	F	Üniversite	F
İzmir Katip Çelebi Ün.	13	Ege Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	7	Dokuz Eylül Ün.	1
Samsun Ondokuz Mayıs	6	Aydın Adnan Menderes	1
Sütçü İmam Üniversitesi	5	Bozok Üniversitesi	1
Namık Kemal Üniversitesi	6	Tokat Gaziosmanpaşa Ün.	1
Kastamonu Üniversitesi	4	ODTÜ	1
Çanakkale Onsekiz Mart	4	Karabük Üniversitesi	1
Niğde Üniversitesi	4	Bingöl Üniversitesi	1
İstanbul Üniversitesi	4	Yıldız Teknik Üniversitesi	1
Afyon Kocatepe Ün.	4	Hacı Bektaş Veli Ün.	1
Balıkesir Üniversitesi	4	Trakya Üniversitesi	1
Karadeniz Teknik Ün.	3	Eskişehir Osman Gazi	1
Selçuk Üniversitesi	3	Gümüşhane Üniversitesi	1
Düzce Üniversitesi	3	Bartın Üniversitesi	2
Necmettin Erbakan Ün.	4	Mersin Üniversitesi	1
Gazi Üniversitesi	3	Artvin Çoruh Üniversitesi	1
Akdeniz Üniversitesi	3	İstanbul Teknik Ün.	1
Süleyman Demirel Ün.	4	Ankara Üniversitesi	1
Van Yüzüncü Yıl Ün.	2	Mustafa Kemal Ün.	1
Muğla Sıtkı Kocaman Ün	2	Yaşar Üniversitesi	1
Zonguldak Karaelmas Ün.	1	Atılım Üniversitesi	1

Tablo 3'e göre 2000-2020 yılları arasında yapılan tezlerin 2'si özel üniversitelerde, 109'u devlet üniversitelerinde yapılmıştır. Üniversite bazında tezler incelendiğinde en fazla tez 13 tez ile "İzmir Katip Çelebi Üniversitesi'nde yapılmıştır. Bu sayının fazla olmasının nedeni İzmir Katip Çelebi Üniversitesi'nde "Ekoturizm Ana Bilim Dalı "yüksek lisans programının bulunmasıdır. Tez sayısında özellikle 2016 yılından sonra artış gözlenmiştir.

Tablo 4. Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Tezin Yapıldığı Ana Bilim Dalı	F	Tezin Yapıldığı Ana Bilim Dalı	F
Peyzaj Mimarlığı ABD	22	İktisat ABD	2
Turizm İşletmeciliği ABD	14	Sürdürülebilir Tarım ve Tabii Bitki Kaynakları ABD	1
Ekoturizm ABD	12	Sosyal Çevre Bilimleri ABD	1
Coğrafya ABD	9	Şehir ve Bölge Planlama ABD	1
Orman Mühendisliği ABD	8	Toprak Bilimi ve Bitki Beslenmesi	1
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD	7	Çevre Bilimleri ABD	1
İşletme ABD	7	Tarımsal Yapılar ve Sulama ABD	1
Tarım Ekonomisi ABD	7	Kıyı Bölgesi Yönetimi ABD	1
İlköğretim ABD	3	Bölge Planlama ABD	1
Ormanlık ve Orman Mühendisliği ABD	3	Biyomühendislik ABD	1
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretimi ABD	2	Harita Mühendisliği ABD	1
Çevre Mühendisliği ABD	2	Türk Halk Bilimi ABD	1
Kamu Yönetimi ABD	2		

2000-2020 yılları arasında yapılan tezler ana bilim dalı açısından incelendiğinde 25 farklı ana bilim dalında “ekoturizm” konulu yüksek lisans ve doktora tezi yapıldığı görülmektedir. Tablo 4’e göre ekoturizm konulu yapılan tezlerin 22’si “Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı”nda yapılmıştır. Bu alanı 14 tez ile “Turizm İşletmeciliği” ve 12 tez ile “Ekoturizm” alanı takip etmektedir.

Tablo 5. Tezlerin Yapıldığı Üniversiteler ve Araştırmaya konu olan bölgeler

Üniversite Adı	Çalışma Sahası	Üniversite Adı	Çalışma Sahası
Dokuz Eylül Ü. (İzmir)	Balıkesir – Edremit	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir - Nazarköy
Trakya Ü. (Edirne)	Edirne – Keşan	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir Kemalpaşa
K. Teknik Ü. (Trabzon)	Trabzon	İzmir Katip Çelebi Ü.	Doğa Okulları
Akdeniz Ü. (Antalya)	Antalya – Köprülü Kanyon	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir Buca - Kaynaklar
N. Kemal Ü. (Tekirdağ)	Yıldız Dağları	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir - Urla
Ankara Ü.	Bolu - Göynük	Muğla Sıtkı Koçman Ü.	Aydın – Bafa Gölü
S. Üniversitesi (Konya)	Konya - Karapınar	Y. Teknik ü. (İstanbul)	Van
Mustafa Kemal Ü.(Hatay)	Kaçkar Dağları – D.Karadeniz	K.Maraş Sütçü İmam Ü.	K.Maraş- Onikişubat
Dokuz Eylül Ü. (İzmir)	İzmir	Karabük Ü.	Üniversite Çalışanları
Niğde Ü.	Türkiye Ekoturizm	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir - Dikili
Niğde Ü.	Niğde – Çiftlik	Atılım Ü.(Ankara)	Kıbrısık, Seven
Niğde Ü.	Niğde - Ulukışla	N. Erbakan Ü. (Konya)	Konya
Afyon Kocatepe Ü.	Türkiye tatil çiftlikleri	Kastamonu Ü.	Ş. Şerife Tabiat Parkı
Ankara Ü.	Bolu – Mudurnu	Kastamonu Ü.	Küre Dağları
Afyon Kocatepe Ü.	Afyon – Akdağ T. Parkı	İzmir Katip Çelebi Ü.	Isparta – Y.bademli
Atatürk Ü. (Erzurum)	Erzurum – Uzundere	A. Adnan Menderes Ü.	Ekoturizm Faaliyetleri
Namık Kemal Ü.(Tekirdağ)	Tekirdağ – Uçmak Dere	Ç. Onsekiz Mart Ü.	Çanakkale - Bigalı
S. Demirel Ü. (Isparta)	Isparta Yöresi	İzmir Katip Çelebi Ü.	Konya - Akşehir
Niğde Üniversitesi	Kayseri - Yahyalı	Eskişehir Osmangazi Ü.	Trabzon

Tablo 5. Tezlerin Yapıldığı Üniversiteler ve Araştırmaya konu olan bölgeler (Devamı)

Üniversite Adı	Çalışma Sahası	Üniversite Adı	Çalışma Sahası
Mersin Üniversitesi	Ekoturizm	Düzce Ü.	Bartın
Dokuz Eylül Ü. (İzmir)	Karadağ	Balıkesir Ü.	D. Karadeniz Bölgesi
Namık Kemal Ü.(Tekirdağ)	Saros Körfezi	Atatürk Ü. (Erzurum)	Artvin
K. Teknik Ü. (Trabzon)	Artvin – Orman Köyleri	Gümüşhane Ü.	Gümüşhane-Kürtün
Artvin Çoruh Ü.	Artvin – Camili Havzası	Balıkesir Ü.	Ekoturizm
K. Teknik Ü.(Trabzon)	Trabzon – Uzun göl	Muğla Sıtkı Koçman Ü.	Muğla
İstanbul Ü.	Kazdağı Ulusal Parkı	Bartın Ü.	Karabük - Eskipazar
Selçuk Ü.	Hatay – Samandağı	Akdeniz Ü.(Antalya)	Antalya - Gebiz
İstanbul Teknik Ü.	Kırklareli – İğneada	O. Mayıs Ü. (Samsun)	Rize – Fırtına Deresi
Afyon Kocatepe Ü.	Afyonkarahisar – Sandıklı	K.maraş Sütçü İmam Ü.	Kayseri
Namık Kemal Ü.(Tekirdağ)	Kırklareli - İğneada	Tokat Gaziosmanpaşa Ü.	Tokat Evleri
Düzce Ü.	Uğursuyu, Aksu Havzası	Bingöl Ü.	Duhok City - Irak
Atatürk Ü.(Erzurum)	Erzurum – Oltu,Olur	Dokuz Eylül Ü. (İzmir)	Muğla - Datça
Balıkesir Ü.	Doğu Karadeniz	Van Yüzüncü Yıl Ü.	Batı Akdeniz
Balıkesir Ü.	Trabzon	İzmir Katip Çelebi Ü.	Muğla
ODTÜ (Ankara)	Doğu Karadeniz Bölgesi	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir - Çiçekli
Onsekiz Mart Ü.	Aksaray – Ihlara Vadisi	N. Hacı Bektaş Veli Ü.	Nevşehir
Selçuk Ü. (Konya)	Muğla Yöresi	İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir - urla
İstanbul Ü.	Orman Kaynakları	Kastamonu Ü.	Küre Dağları
Atatürk ü. (Erzurum)	Erzurum – Oltu	K.Maraş Sütçü İmam Ü.	Perşembe Yaylası
N. Erbakan Ü. (Konya)	Konya Ekoturizm Rotası	N.Erbakan Ü. (Konya)	Göksu Deltası
Onsekiz Mart Ü.	İzmir – Selçuk	Gazi Ü.i (Ankara)	Ekoturizm
Düzce Ü.	Uğursuyu, Aksu	Ankara Ü.	Göksu Deltası
Yüzüncü Yıl Ü.(Van)	Hakkari	K.Maraş Sütçü İmam Ü.	Kahramanmaraş
Namık Kemal Ü.(Tekirdağ)	Trakya Bölgesi	Gazi Ü. (Ankara)	Köprülü Kanyon
İstanbul Ü.	Türkiye Orman Kaynakları	Zonguldak Karaelmas Ü.	Bartın
Kastamonu Ü.	Kastamonu	Ege Üniversitesi (İzmir)	Dilek Yarımadası
O.mayıs Ü.(Samsun)	Sinop - Ayançık	Atatürk Ü. (Erzurum)	Yusufeli ve çevresi
İstanbul Ü.	Organik Ekoturizm Çiftlikleri	Atatürk Ü.(Erzurum)	Uzungöl
Gazi Ü. (Ankara)	Somut Olmayan Kültürel Miras	İzmir Katip Çelebi Ü.	K.paşa Mahmutdağı
Bozok Ü.i (Yozgat)	Nevşehir – Kapadokya	Afyon Kocatepe Ü.	Zamanti Çayı
K.Maraş Sütçü İmam Ü.	Kuzey Irak – Duhok Bölgesi	Ondokuz Mayıs Ü.	Aksaray –Ihlara Vadisi
Onsekiz Mart Ü.	Balıkesir - Edremit	N. Erbakan Ü.	Hatay
İzmir Katip Çelebi Ü.	İzmir – Karaburun	Bartın Ü.	Isparta - Kuyucak
S. Demirel Ü. (Isparta)	Gaziantep - Runkale	Süleyman Demirel Ü.	Artvin - Arhavi
Yaşar Üniversitesi (İzmir)	Ekoturizm	T. Namık Kemal Ü.	Kırklareli - Kofcaz
S. Demirel Ü. (Isparta)	Isparta – Gölcük Tabiat Parkı		

Tablo 5’de tezlerin yazıldığı üniversiteler ve araştırmaya konu olan sahalara yer almaktadır. Yapılan tezlerin çalışma sahaları incelendiğinde genellikle tezlerin yapıldığı üniversitelerin çevre bölgeleri üzerine odaklandığı görülmektedir. Bazı tezlerin çalışma sahaları ise tezi yazan yüksek lisans veya doktora öğrencisinin yaşadığı bölgedir.

Tablo 6. Ekoturizm Olanakları ve Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Gülsün Yaşar	Kahramanmaraş ilinde ekoturizm olanaklarının incelenmiş ve potansiyel alanlar belirlenmiştir.
Burak Amaç	Bartın'ın ekoturizm olanakları incelenmiştir.
Aydın Çevirgen	Ekoturizm sürdürülebilir turizm kapsamında incelenmiş ve Edremit Yöresi için bir model önerilmiştir.
Burçin Sapçı	Edirne'nin Keşan ilçesi Kuzey-Orta Saroz Bölgesinde ekoturizm ve agro turizm incelenmiştir..
Çağdaş İnan	Yıldız (Istranca) Dağları ve çevresindeki floradan sürdürülebilir kırsal kalkınma ve ekoturizm amacıyla yararlanılması incelenmiştir.
Besen Pekçetinöz	İzmir Kuş Cennetinin kuş gözlemciliği potansiyeli.
Gamze Yalçın	Çiftlik ilçesinin (Niğde) ekoturizm potansiyeli.
Süleyman Hilmi Şahin	Ulukışla ilçesinin (Niğde) ekoturizm potansiyeli.
Tuba Orhan	Uzun Dere ilçesinin ekoturizm potansiyeli.
Sevgi Dönmez	Akdağ Tabiat Parkı'nda ekoturizm.
Ozan Nayir	Isparta'daki korunan alanlarında ekoturizm talebinin belirlenmesi.
Doğan Kart	Yahyalı ilçesinin ekoturizm potansiyeli ve çevre sorunları incelenmiştir.
Suad Dizdareviç	Karadağ'ın ekoturizm potansiyeli.
Nursel Çekmez	Kuzey Saroz Bölgesinin ekonomik kalkınmasında ekoturizmin katkıları
Ahmet Akkiprik	Hatay'ın Samandağı ilçesinin ekoturizme yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması.
Sara Demir	İğneada'nın ekoturizm potansiyeli.
Melek Yavuz	Afyonkarahisar Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkının ekoturizm potansiyeli.
Gülay Çakır	İğneada ve çevresinde ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi ve kırsal kalkınma açısından değerlendirilmesi.
Pınar Gültekin	Düzce Uğursuyu ve Aksu Havzaları ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi ve peyzaj yönetimi.
Ferit Arslan	Selçuk İlçesi (İzmir) sulak alanlarındaki insan çevre etkileşimi ve ekoturizm potansiyeli.
Kuttusi Zorlu	Aksaray - Ihlara Vadisinde ekoturizm.
Özlem Tekin	Turist ürün çeşitlendirmesi kapsamında Konya'nın ekoturizm rotası.
Salih Kaygusuz	Oltu ilçesinin (Erzurum) ekoturizm açısından incelenmesi
Serkan Kamacı	Hakkari'nin ekoturizm potansiyeli.
Çağdaş İnan	Trakya Bölgesinde kırsal kooperatiflerin katılımı ile ekoturizmi geliştirme olanakları.
Yasemin Kasar	Rumkale Arkeolojik Sit Alanı ve çevresinin ekoturizm potansiyelinin peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmesi.
Atilla Gökdemir	Gölcük Tabiat Parkı (Isparta) ve çevresinin ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi
Salih Taşdemir	İzmir Karaburun'da sürdürülebilir ekoturizm uygulamaları ve çevre yönetim stratejileri
Seren Akbaş	Kemalpaşa Mahmutdağı özelinde Türkiye'de karayolu ulaşımına kapalı mekânlarda bisiklet turizmi güzergâh standartlarının belirlenmesi
Erdal Çetinkaya	Kemalpaşa Mahmutdağı özelinde Türkiye'de Karayoluna ulaşımına kapalı mekanlarda doğa yürüyüşü güzergâh standartlarının belirlenmesi
Helin Aslıhan Haznedar	Nazarköy'de ekoturizm ve ekogirişimcilik potansiyelinin belirlenmesi
Selim Güngör	Buca'nın ekoturizm potansiyeli.
Bilge Ersoy	Urla Bademler Köyü'nün ekoturizm potansiyeli.

Tablo 6. Ekoturizm Olanakları ve Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Yapılmış Tezler (Devamı)

Yazar Adı	Konusu
Bilge Ersoy	Urla Bademler Köyü'nün ekoturizm potansiyeli.
Veli Ekim	Bafa Gölü Tabiat parkı ve çevresinin ekoturizm potansiyeli ve çevre sorunları.
Ümit Barış Bayhan	Kahramanmaraş Onikişubat İlçesi dağlık bölgelerinin ekoturizm potansiyeli.
Şadiye Şahbaz	Dikili'nin ekoturizm potansiyelinin sürdürülebilir turizm kapsamında incelenmesi.
Oktay Ünal	Konya'nın yeryüzü şekillerinin ekoturizm açısından incelenmesi
Hüseyin Akpınar	Şehit Şerife Tabiat Parkının ekoturizm potansiyelinin peyzaj yönetimi ve planlama açısından değerlendirilmesi
Ayşe Tatkan	Isparta'nın Yenişarbademli ilçesi ekoturizm potansiyeli.
Meltem Ermiş	Akşehir'in ekoturizm potansiyeli.
Çağlar Kıvanç Kaymaz	Artvin'in ekoturizm potansiyeli ve sürdürülebilir yönetimi.
Ayşen Gönül Ekşioğlu	Gümüşhane Kürtün'ün ekoturizm potansiyeli.
Muammer Berik	Bolu'nun Dörtdivan, Kıbrısık ve Seben ilçeleri ekoturizm potansiyeli.
Seda Özlem Yaman	Eskipazar (Karabük) ekoturizm potansiyeli.
Emel Korkmaz	Datça'da ekoturizm alanındaki gelişmelerden Glamphangin uygulanabilirliği
Mustafa Samet Sevinç	İzmir Çiçekli Köyü ekoturizm potansiyeli.
Gizem Badoğlu	Fırtına Deresi (Rize) Havzasında ekoturizm.
Aşkın Akçin	Aybastı Perşembe Yaylası ve ormanlarında yaban hayatı ve ekoturizm potansiyeli.
Sencer Alınoğlu	Artvin'in Arhavi İlçesinin ekoturizm potansiyeli.
Ahmet Çalışkan	Hatay'ın ekoturizm potansiyeli.ve yerel halkın ekoturizm algısı.
Duygun Baştanlar	Ekoturizmin Göksu deltası örneğinde İrdelenmesi.
Emrah Yalçınalp	Trabzon'da yayla turizminin ekoturizm kapsamında incelenmesi.
Cansu Çorba	Muğla'da kuş gözlemciliğinin ekoturizm açısından incelenmesi.
A. Nüket Kılıç Benzer	Bolu-Göynük ve yakın çevresinin ekoturizm kaynakları
Ahmet Tuğrul Polat	Karapınar ilçesi ve çevresi peyzaj özelliklerinin ekoturizm açısından incelenmesi
Merve Bekiroğlu	Uçmak Dere'nin (Tekirdağ) ekoturizm açısından incelenmesi
Emrah Yalçınalp	Uzun Göl Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin ekoturizm açısından incelenmesi
Elif Akpınar Külekçi	Oltu ve Olur (Erzurum) ilçelerinin ekoturizm açısından incelenmesi
Nejla Saltık	Çanakkale Kara Menders Vadisi Araplar Boğazının ekoturizm açısından incelenmesi
Süleyman Hilmi Şahin	Zamantı Çayı Havzası ekoturizm kaynaklarının sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi.
Mutlu Kaya	Ayancık ve çevresinin ekoturizm açısından incelenmesi
Burak Yılmaz	Bartın ilinin ekoturizm açısından incelenmesi
Engin Kabataş	Kırklareli Kofçaz ilçesi ekoturizm potansiyeli.

Tablo 7. Ekoturizmde Çiftlikler, Orman Köyleri ve Orman Kaynakları Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Hatice Yılmaz	Ekoturizm ürünü olarak tatil çiftlikleri
Nail Hoşcan	Bolu ili, Mudurnu ilçesi orman köylerinde doğal ve kültürel kaynakların ekoturizm etkinliklerinde kullanılması
Gizem Şahin	Orman kaynaklarının ekoturizm amaçlı kullanımı.
Saide Ahmedova	Türkiye'de organik ekoturizm çiftlikleri

Tablo 8. Korunan Alanlarda Ekoturizmin Geliştirilmesi Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Aysel Esengil	Köprülü Kanyon'da ekoturizm uygulanması.
Ayşe Nur Sarıkaya	Dilek yarımadası - Büyük Menderes deltası Milli Parkı'nda ekoturizm
Hüsniye Akıllı	Antalya Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda ekoturizm sosyo-kültürel, ekonomik, yönetsel ve çevresel etkileri
Halil Murat Akın	Kaçkar Dağları Milli Parkı'nda ekoturizmin sürdürülebilir gelişimi
Bilge Akgün	Kazdağı Ulusal Parkı (Balıkesir) ve yakın çevresinde ekoturizm modeli
İlçin Özge Çalışkan	Küre Dağları Milli Parkında kadınların ekoturizm faaliyetlerine ilişkin sosyo-ekonomik analizleri
Kaan Meydan	Kastamonu ili Küre Dağları Milli Parkında ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi
Ferruh Fatih Albayrak	Camili Biyosfer Rezervinde ekoturizm gelişmesi
H. Gonca Kaynak Altıngözgün	Gebiz Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinde ekoturizm ve golf turizmi
Sude Gül Yel	Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesinde ekoturizme açılacak alanların belirlenmesi

Tablo 9. Doğal Peyzaj Alanlarında Ekoturizm Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Pınar Gültekin	Uğursuyu ve Aksu Havzalarında peyzaj planlama ve ekoturizm odaklı kırsal kalkınma.
Zelal Tanlı Keserci	Van'da doğal ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik ekoturizm odaklı peyzaj planlama
Gökhan Sayın	Kayseri'de ekoturizm ve görsel peyzaj kalitesi

Tablo 10. Ekoturizm Paydaşları Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Hilal Surat	Yusufeli ve çevresinde ekoturizm planlamasında katılımcı yaklaşımla etkinlik seçimi.
Sedat Taş	Trabzon'u ziyaret eden yerli turistlerin ekoturizmi değerlendirmeleri
Nuray Tetik	Doğu Karadeniz turist rehberlerinin ekoturizm alanındaki yeterlilikleri
M. Alpaslan Kasalak	Muğla'daki ekoturizm girişimcilerinin inavasyona yatkınlığının belirlenmesi.
Suzan Çelik	Kastamonu'daki potansiyel ekoturizm alanlarının kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi.
Selman Temiz	Kapadokya Bölgesinin ekoturizm potansiyelinin yerli turistler tarafından değerlendirilmesi.
Melike Kavak	Edremit Körfezi yerel halkının ekoturizme yönelik algıları
Hami Ünlü	Trabzon'da otel yöneticilerinin ekoturizme yönelik görüşleri
Özge Demirbulat	Doğu Karadeniz'de Ekoturizme katılan yerli turistlerin destinasyon hizmet kalitesi algıları
Hatice Oktay	Ekoturizmin turistin amaçları açısından incelenmesi
Hasene Nur Eğribaş	Nevşehir'de ekoturizmin geliştirilmesine yönelik yerel paydaşların görüşleri.
Eray Turpcu	Uzungöl'ü ziyaret eden yabancı turistlerin memnuniyeti ve destinasyon sadakati algısı
Saadet Dinçer Sert	Turizmin çevresel etkileri
Bekir Gündüz	Üniversite çalışanlarının ekoturizm algısı

Tablo 11. Ekoturizmin Ekonomik Boyutları Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
Ayfer Erkan Bindaş	Çanakkale'nin Bigalı köyün kırsal kalkınmada kadın girişimciliği ve ekoturizmin gelişmesi
Sevgi Kaplan	Doğu Karadeniz'de sürdürülebilir kalkınmada topluma dayalı ekoturizm
Şule Altan	Türkiye'de ekoturizmin ekonomiye katkıları.
İnci Zeynep Aydın	Artin - Camili Biyosfer Rezerv Alanında ekoturizmin orman köylerinin kalkınmaları üzerindeki sosyo-ekonomik etkileri
Susan E. Bekecheng	Sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun azaltılmasında ekoturizm.
Onur Yıldız	Ekoturizmin sürdürülebilir kalkınma kapsamında Muğla'ya ekonomik etkisi
Yeliz Tarhan	Isparta ili Kuyucak Köyünde lavanta tarımı ve ekoturizmin kırsal kalkınma ilişkisi
Avşin Ayhan Kaya	Batı Akdeniz'de ekoturizm uygulamalarında kadının rolü.

Tablo 12. Çalışma Sahası Yurt Dışı Olan Ekoturizm Üzerine Yapılmış Tezler

Yazar Adı	Konusu
M. H. Abdullah Abdullah	Kuzey Irak Duhok Bölgesinde uzaktan algılama ve CBS teknikleri ile ekoturizm planlaması
H. M. Salih Hamid	Zawita ve Atrosh Belediyesi (Duhok City, Irak) CBS kullanarak ekoturizm için su kaynaklarının tanımlanması

Tablo 13. Kültürel Miras Üzerine Yapılmış Ekoturizm Tezler

Yazar Adı	Konusu
Emir Sait Demir	Somut olmayan kültürel mirasın ekoturizm açısından değerlendirilmesi.
Tayfur Ünal	Tokat evlerinin ekoturizme kazandırılmasında yerel halkın tutumları

Tablo 14. Doğa Okulları Üzerine Yapılmış Ekoturizm Tezler

Yazar Adı	Konusu
Mehmet Koyuer	Doğa okulları kapsamında pilot okul önerisi.
Engin Mutlu	Urla yöresinde doğa okullarının ekoturizm açısından önemi

Tablo 6 ile Tablo 14 arasındaki tablolarda yapılan tezler konuları itibarıyla gösterilmektedir.. Tezler incelendiğinde; tüm tezlerde temel amacın çalışma sahasının ekoturizm olanaklarını ortaya çıkarmak, bölgeyi tanıtmak ve bölgenin kalkınmasına katkıda bulunmak olduğu görülmektedir..

SONUÇ

2000-2020 yılları arasında ekoturizm üzerine yazılan YÖKTEZ'de kayıtlı 111 yüksek lisans ve doktora tezinin nitel bir analizinin yapıldığı araştırmada; ekoturizmin lisansüstü tezlerde 2000'li yıllardan başlayarak ele alınmaya başlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte ilgili literatür ekoturizm kavramının 2000'den önceki yıllarda makale çalışmalarında konu edildiğini göstermektedir. Araştırmada; son 20 yıl içerisinde ekoturizmi konu alan lisansüstü tezlerin tezin türü bakımından ağırlıklı olarak (92 Yüksek lisans-19 Doktora) yüksek lisans tezi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen 111 tez içerisinde 7 yüksek lisans ile 2 doktora tezinin erişime kapalı olduğu görülmektedir

Ekoturizm ile ilgili olarak en fazla tez 2018 ve 2019 yıllarında yapılmıştır. Bunun en önemli nedeni üniversitelerin ekoturizm ana bilim dalında lisans üstü program açmış olmaları ve ekoturizmin giderek popüler olan önemli bir disiplin haline gelmesi olabilir. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi'nde Ekoturizm Ana Bilim Dalı ve Necmettin Erbakan ve Giresun Üniversitelerinde

Ekoturizm Rehberliği Ana Bilim Dalının açılması ve ilk mezunlarını 2018-2019 yıllarında vermeleri tez sayısındaki artışı açıklamaktadır. Benzer şekilde bu konuda en fazla tez İzmir Katip Çelebi Üniversitesi’nde yapılmıştır.

Tezler ağırlıklı olarak fen bilimleri enstitülülerinde yapılmıştır. Özellikle 2018 yılından sonra mezun vermeye başlayan Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yapılan tezler bu sayıyı arttırmıştır. Ekoturizm üzerine yazılan tezler 25 farklı ana bilim dalında hazırlanmıştır. Bu bilim dallarının ilk üç sırasını peyzaj mimarlığı, ekoturizm ve turizm işletmeciliği oluşturmaktadır. Yapılan tezlerin neredeyse tamamı Türkiye sınırları içerisinde bir alanı bir bölgeyi ele alırken sadece 3 tez Türkiye sınırları dışındaki bir alanın ekoturizmini incelemiştir.

Tezler saha seçimi açısından incelendiğinde; bu çalışmaların ya üniversitelerin bulunduğu il sınırları ve çevre illerde yapıldığı ya da tezi yazan öğrencinin memleketinde bir saha seçtiği sonucuna varılmıştır. Genellikle çalışma sahaları ağırlıklı olarak turizm açısından gelişmemiş veya küçük yerleşim yerleridir. İl bazı çalışmalar çok nadir olup daha çok ilçe veya havza çalışmaları üzerine odaklanılmıştır.

Tezlerde temel amaç bir yörenin ya da bölgenin ekoturizm potansiyelini ortaya çıkarmaktır. Bununla birlikte; son yıllarda saha kapsamı açısından genişleme ve çeşitlilik gözlenmektedir. Bununla birlikte; ilgili yazında ekoturizmin eğitimi perspektifinden herhangi bir tez çalışması bulunmamaktadır. 2018 yılında Karabük Üniversitesi’nde yapılmış “Üniversite çalışanlarının Ekoturizm Algısı” konulu bir yüksek lisans tez çalışması bulunmaktadır. Son yılların turizm sektöründe yükselen alanı olan ekoturizmin eğitimi ve öğrencilerin ekoturizm eğitimine yönelik algılarının belirlendiği bir çalışmanın yapılması ülkemizdeki üniversitelerdeki ekoturizm dersi alan öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, yerel yönetimlerin ekoturizm algılarının belirlendiği tezlerin yapılması da yerel yönetimlerin ekoturizmin geliştirilmesi ile ilgili düşüncelerinin ortaya konulması bakımından yerinde olur.

Benzer şekilde yurt dışında son yıllarda önemle üzerinde durulan ekoköyler üzerine de herhangi bir tez çalışması bulunmamaktadır. Türkiye’de de ekoköyler üzerine yapılacak olan lisansüstü çalışmaların arttırılması eko-köylerin kurulması, ekoturist sayısının arttırılması ve ekoturizm pazarının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda yeni yapılacak tezlerde ekoturizm odaklı farklı konulara ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2016). Ekoturizm Alanlarının Değerlendirilmesi ve Ekoturizmin Uygulanabilirliğinin Araştırılması (Gaziantep Örneği), *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6 (2): 25-31
- Ankaya, F., Yazıcı K., Balık G., Aslan B. (2018). Dünyada ve Türkiye’de Ekoturizm, Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Katkıları. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(2): 69-72
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akşit, S. (2007). Doğal ortam duyarlılığı açısından sürdürülebilir turizm. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Ankaya, F, Yazıcı, K., Balık, G., Aslan, B.G. (2018). Dünyada ve Türkiye’de Ekoturizm, Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Katkıları, *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, Sayı 1(2): 69-72
- Avcıkurt, C. (2007). *Turizm sosyolojisi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Bulgan, G., Akşap, Y. (2018). Bir Ekoturizm Destinasyonu Olarak Kasnak Meşesi Tabiat ve Koruma Alanının Değerlendirilmesi, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*.
- Çeken, H. (2014). *Turizm Ekonomisi*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Çoruh, S. (1979). *Turizm Ekonomisi*. Güven Matbaası, Ankara.

- Deviren, N.V. ve Yıldız, O. (2017). Ekoturizm Girişimciliğinin Toplum Temelli Turizm Açısından Değerlendirilmesi: Muğla Karabağlar Yaylası Örneği, III. Uluslararası Girişimcilik, İstihdam ve Kariyer Kongresi, Fethiye, Muğla, ss. 623- 634
- Eşitti, B., Özdemir, C. (2020). Güvenli Turizm Sertifikasyon Programının Kriz Yönetimi ve Sürdürülebilirlik Açılarında Ele Alınması, *Journal of Humanities and Tourism Research*, (Özel Sayı 5): 76-89
- Ekim, Ç.C. (2019). 'Alternatif Bir Ekoturizm Faaliyeti Olarak Kuş Gözlem Turizmi Açısından Muğla İli İncelemesi' Yüksek Lisans Tezi , İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,
- Gonca, H. (2019). Gebiz Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinde Ekoturizm ve Golf Turizmine Uygun Alanların Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, ,Antalya.
- Kuter, N, Ünal, H.E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik, ve Sosyo-Kültürel Etkileri, *Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi*.
- Ulu, E.A. (2010). Türkiye'de turizm sektörünün ekonomik etkileri ve Avrupa birliği sürecinde turizm politikalarına alternatif yaklaşımlar, Yüksek lisans tezi, Marmara üniversitesi İstanbul,
- Özgüç, N. (1994). *Turizm Coğrafyası*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Özkanç, N. ve Özay, E. (2019). Göçmen Kuşları Tehdit Eden Faktörler. *Bartın University International Journal of Natural and Applied Sciences*, 2(1): 77-89
- UNWTO (2008). Understanding Tourism file online (Erişim; 05.06.2020)
- <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/glossaryenrev.pdf> (Erişim; 10.06.2020)
- <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/> (Erişim; 10.06.2020)
- <https://www.ktb.gov.tr/> (Erişim; 13.06.2020)
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim; 10.04.2020)
- <http://www.world-tourism.org> (Erişim; 28.05.2020)